

Land, betalte 15 a 16 Rd. for en Td. Rug, forlangte de, der skulde spise Rug, Forbud mod Udsørslen, men hvad svarede vi? Lad Udsørslen være fri, saa aabner det naturlige Marked sig, og saa komme de Gjenstande, vi behøve; det vilde være i højeste Grad at skade vort Land, som er et agerbrugende Land, dersom vi vilde binde Priserne. Hvorledes skulle vi nu svare, naar de ærede Medlemmer paa Agerbrugernes Begne, som de her kalde Grundeierne, komme og forlange en bunden Rente? Vi skulle svare: Lad idetmindste den Frihed, som der nu er, vedblive at bestaae, og var der større Frihed, vilde jeg sige det Samme. Havde der, dengang vi havde de høie Kornpriser, bestaaet en Udsørselstold, og man havde spurgt mig, om man skulde afskaffe den, saa havde jeg sagt: Lad Forholdet bestaae, thi paa den Grundvold kjende vi hverandre, men senere havde jeg raadet til at afskaffe den. Det Samme er Tilfældet her; lad det nuværende Grundlag bestaae for Diebliffet, netop fordi der er en Krisis, netop fordi der er vanskelige Forhold, netop fordi Danmark er en agerbrugende Stat, der kan trænge til, at Capitalen befrugter dette Agerbrug. Man har fra flere Sider holdt fast ved, at vi maatte lægge Mærke til, at der var et lille og et stort Pengemarked; ja, det er sandt, men Spørgsmaalet er, om dette er godt. Jo større Anledning der er til at faae det, man behøver, desto bedre har man Haab om at faae det, og jo mindre Anledning der er, jo dyrere maa man betale det. Jeg har oplevet, eller rettere sagt, jeg kom ikke selv til at see det, men man fortalte mig, at dengang de Franske kom til Morea og besatte de Fæstninger, som hidtil vare holdte af Ægypterne, fik de, da de paa Bolden mødtes med de ægyptiske Soldater, en Flaske Champagne for en Flaske Vand, fordi man for at tvinge til Overgivelse havde affaaet Vandet, mebens Champagnen laa i Byens Kjeldere. Deter jo tydeligt, at en Flaske Vand ellers under almindelige Forhold ikke er en Flaske Champagne værd, og saaledes er det ogsaa med Penge: — er der et lille Pengemarked, hvor Pengene i det Hele ikke kunne komme hen,

saa kommer man til at give en Plov for 4 β ., men er der Mulighed for at faae Penge paa dette lille Pengemarked, saa faaer man den fulde Pris for sin Plov. For her at komme ind paa et saa forstaaeligt Gebeet som muligt, vil jeg tage et Tilfælde, som man dog kan tænke sig. Det ærede Medlem, som havde denne Betragtning af Sagen (Sørgensen), sagde, hvis jeg mindes ret, omtrent saaledes: Det er godt, at der ikke er en Lethed til at faae Laan, thi den Doyne vil gribe til at laane, men den Arbeidsdygtige og den Arbeidskraftige vil finde Hjælpekilder i sit eget Arbeide, hvormed han slaar sig igjennem uden at laane, og dette er en lykkeligere og naturligere Stilling. Det er aldeles rigtigt, at naar Arbeidskraften kan arbeide sig igjennem ved sit eget Middel, er det meget bedre at gjøre dette end at laane, thi, hvorledes man end stiller Laanet, bliver det stedse et Lykkespil, hvormod det ved Arbeidskraften Indvundne er vor bedste Besiddelse, foruden at vi i Almindelighed gjennem Arbeidet ere blevne bedre Folk. Men det ærede Medlem burde jo altsaa sige: Lad os indrette det saaledes, at Renten paa det lille Pengemarked bliver 300 pCt., saa vil den Doyne ikke kunne laane, thi jo dyrere Pengene blive, jo vanskeligere vil han jo kunne faae dem. Men jeg vil gaae reent bort fra denne Betragtning af de Doyne og de Flittige, jeg vil gaae meget videre, jeg vil sige, at i disse almindelig smaa Forhold er det ikke sjelden den Flittigere, den, som har den meest gjennemgribende Forstand og vel ogsaa den, som under mangfoldige Omvæltninger kommer til at lide de største Tab, og som i Følelsen af sin Arbeidskraft har den største Driftighed og ogsaa den største Trang til at faae Pengemidler. Lad os forudsætte, for at blive aldeles paa det lave Landbogebeet, at en meget driftig og indsigtsfuld og dygtig Mand raisonnerer saaledes: For i Saaes og Bløtetiden at kunne faae og pløje med Dygtighed og Kraft, skal Du have en saa stor Hestebesætning, men derimod i Midtsommerens Tid kan Du ikke bruge denne Hestebesætning, og som Følge deraf staaer der endeel Arbeidskraft ledig. Lad mig nu, siger han, regne ud, hvortil jeg kan benytte dette Overmaal af